PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 105 Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 8 maja 1929 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Trud 1.V donosi z Leningradu, iż w zakładach przemysłowych tego miasta odbyły się wiece protestacyjne z powodu wyroku w sprawie Woyciechowskiego. Na wiecu w zakładach „Krasnyj Putiłowiec“ powzięto uchwałę, która stwierdza, iż wyrok ten jest podjudzaniem morderców faszystowskich i kontrrewolucjonistów oraz wrogiem wystąpieniem polskiej szlachty przeciwko rządowi sowieckiemu i robotnikom ZSRR. Wyciągając rękę do proletarjatu polskiego, robotnicy sowieccy zapewniają, iż dołożą starań dla przyśpieszenia światowej rewolucji proletarjackiej. Ostatnie zdania uchwały brzmią: „Niech żyje proletarjat polski, precz z rządem łajdaków i morderców“.

Krasnaja Zwiezda 1.V oświadcza, iż „Głos Prawdy“ jest „wyjątkowo brudną szmatą“, korzystającą z prowokacji i insynuacji. Pismo to prowadzi systematyczną kampanję przeciwsowiecką, propagując oderwanie Gruzji i Ukrainy od ZSRR. Po utworzeniu się rządu „pułkowników“ jest „Głos Prawdy“ urzędówką i należy podkreślić, że pismo to nawołuje do podziału terytorjum sowieckiego. Omawianie tych projektów pod płaszczykiem pacyfizmu stanowi szczyt bezczelności, tembardziej, iż Polska jest więzieniem dla mniejszości narodowych.

Izwiestja 1.V donoszą, że robotnicy zakładów Bałtyckich w Leningradzie powzięli uchwałę, w której domagają się zastosowania specjalnej ochrony dla dyplomatów sowieckich w Polsce. Robotnicy zakładów metalurgicznych w Moskwie uznają, że złagodzenie losu Woyciechowskiego jest „wrogą demonstracją bezczelnego faszyzmu polskiego przeciwko związkowi sowieckiemu“. Pismo ogłasza wywiady z profesorami Kryłowem i Pergamentem, którzy potępili wyrok w sprawie Woyciechowskiego jako „ponowne wystąpienie Polski przeciwko ZSRR“.

Izwiestja 1.V oświadcza w przeglądzie politycznym „Z tygodnia“, iż prasa polska wróciła do zagadnienia zmiany granic na Wschodzie Europy. Pismo zaleca współpracownikom „Głosu Prawdy“ zapoznanie się z sytuacją mniejszości narodowych w Polsce, lecz oświadcza, że w chwili obecnej nie ma to znaczenia, gdyż po dojściu „pułkowników“ do władzy w Polsce „Głos Prawdy“ przemawia w imieniu rządu. ZSRR opiera swe stosunki z Polską na protokóle moskiewskim, zaś artykuł „Głosu Prawdy“ dowodzi, iż stawiając kwestję podziału ZSRR, politycy polscy równocześnie stawiają kwestję o wojnie między Polską a ZSRR.

Prawda 30.IV donosi z Warszawy, iż „Głos Prawdy“ ogłosił przeciwsowiecki artykuł o propozycjach rozbrojeniowych ZSRR. W komentarzu do tej wiadomości pismo oświadcza, że charakter przeciwsowieckiej kampanji polskiej prasy zaczyna się co raz więcej wyjaśniać. Przez zrobienie „bohatera narodowego“ z Woyciechowskiego Polska rozpoczęła obostrzenie polsko - sowieckich stosunków do którego systematycznie dąży polski, „rząd pułkowników“. Niesłychany i bezczelny artykuł „Głosu Prawdy“ stanowi nowy dowód przeciwsowieckiego kierunku polskiej polityki. Nie było jeszcze wypadku aby urzędowe pismo polskie tak otwarcie wzywało do podziału państwa, z którem Polska pozostaje w normalnych stosunkach. Nigdy jeszcze nie ujawniano z takim cynizmem zaborczych planów polskiego imperjalizmu. W chwili gdy polski delegat w Genewie mówi o pakcie Kellogga i o niemożliwości wojny, urzędowe pismo w Warszawie mówi o niebezpieczeństwie wojny na Wschodzie ze względu na ucisk Moskwy w „państwach nierosyjskich“, czyli na Ukrainie, w Turkiestanie i wGruzji. Wroli obrońcy uciśnionych narodów występuje urzędówka polskiego rządu, który stosuje niesłychany ucisk mniejszości ukraińskiej, białoruskiej i niemieckiej. Nawet bezczelni polscy kłamcy burżuazyjni nie będą twierdzili, iż Ukraina, Gruzja lub Turkiestan dążą do wojny z Rosją. Niebezpieczeństwo wojny posiada więc swe źródło poza granicami Rosji. Pod tym względem ma „Głos Prawdy“ zupełną rację. Obok ZSRR istnieje państwo, które marzy o roli „wyzwoliciela uciśnionych przez Rosję narodowości“. Państwo to marzy o „wyzwoleniu“ Ukrainy, tak jak „wyzwoliło“ Galicję wschodnią. Rząd tego państwa popiera petlurowców, utrzymuje białogwardystów rosyjskich i gruzińskich i ze strony tego państwa istnieje ciągłe niebezpieczeństwo wojny. Czyż trzeba tłumaczyć „Głosowi Prawdy“, jakie to jest Państwo?

Prawda 30.IV zamieszcza rysunek p. t.: „Bohater opinji polskiej — biały bandyta Woyciechowski“.

Raboczaja Moskwa 30.IV ogłasza p. t. „Przeciwko bezczelnej prowokacji faszystów polskich“ uchwały wieców robotniczych i wojskowych, które były zwołane w Moskwie dla zaprotestowania przeciwko wyrokowi w sprawie Woyciechowskiego. Uchwały te uznają złagodzenie losu Woyciechowskiego za wezwanie do nowych zamachów terorystycznych przeciwko dyplomatom sowieckim oraz za złamanie pokojowych stosunków między Polską a ZSRR., zarzucają Polsce „otwarte przygotowania do napadu na państwo sowieckie“, domagają się od rządu sowieckiego, aby zaprotestował w Warszawie przeciwko wyrokowi i zażądał wydalenia emigracji rosyjskiej z granic Polski. Prócz tego uchwały wzywają proletarjat polski do wypowiedzenia się przeciwko „przygotowywanym przez piłsudczyków awanturom“.

Prawda 28.IV oświadcza, że utworzenie „rządu pułkowników“ w Polsce stanowi logiczny skutek wypadków majowych z 1926 roku. Zmiana rządu w Polsce została dokonana w chwili piętrzenia się poważnych trudności gospodarczych i przygotowania do wojny z ZSRR stanowią jedyne wyjście dla istniejącego w Polsce ustroju. Tem się tłumaczy prowokowanie zatargów między Polską a ZSRR. po wymuszonym podpisaniu protokułu moskiewskiego. Inscenizacja procesu Woyciechowskiego w sądzie apelacyjnym świadczy, iż rząd faszystowski szuka w awanturach zewnętrznych zbawienia przed trudnościami wewnętrznemi. Przed polską partją komunistyczną powstają w tej sytuacji nowe zadania. Partja ta będzie musiała nadać walce mas charakter polityczny i rewolucyjny. Rząd faszystowski, który z łatwością zwycięża opozycyjne nastroje burżuazji, nie będzie w stanie zwyciężyć ataków klasy robotniczej i miljonowych mas włościańskich. Masy te będą grabarzem faszyzmu polskiego.

Izwiestja Odesskago Okrużkoma KPBU 28.IV oświadczają, iż wyrok w sprawie Woyciechowskiego zakończył wściekłą i bezczelną, oszczerczą kampanję prasy polskiej przeciwko ZSRR. Kryminalny bandyta Woyciechowski chciał zabić posła Bogomołowa i tylko przypadkiem strzelał do Lizarewa. Od początku sprawy sąd polski chciał zwolnić Woyciechowskiego od odpowiedzialności, lecz w pierwszej instancji zmuszony był skazać „białego bandytę“ na 10 lat więzienia. Po tym wyroku zamieszkał Woyciechowski w więzieniu, jak w przyjemnym hotelu, gdy robotników polskich jest więzienie katownią. W drugiej instancji proces odbywał się w atmosferze oszczerczej kampanji prasy polskiej, która usiłowała zataić prawdziwe okoliczności tajemniczego zgonu Apanasiewicza. Faszystowscy obrońcy Woyciechowskiego przeistoczyli salę sądu w salę przeciwsowieckiego wiecu. Źródła tej brudnej przeciwsowieckiej kampanji nie stanowią tajemnicy. Polska przechodzi przez kryzys gospodarczy. Burżuazja polska obawia się rewolucji komunistycznej. Rząd „pułkowników“ chce odwrócić uwagę proletarjatu od ciężkiej sytuacji przez oszczerczą kampanję przeciwko ZSRR. Przeciwsowiecka prowokacja w Polsce kierowana jest z Anglji. Robotnicy sowieccy domagają się wyjaśnienia wszystkich okoliczności zgonu Apanasiewicza i potępiają wyrok w sprawie Woyciechowskiego.

Izwiestja 28.IV zamieszczają rysunek, na którym Woyciechowski, z wyrokiem sądu apelacyjnego w ręku, siedzi na plecach polskiego sędziego, który znajduje się czworakach. Napis nad rysunkiem brzmi: „Woyciechowski przed sądem“ („pod sudom“) czyli sąd przez („pod“) Woyciechowskim“.

Wozrożdenje 30.IV w sprawozdaniu z procesu Woyciechowskiego podkreśla, iż oskarżony zachowywał wyjątkowy spokój i godność oraz twierdzi, że prasa sowiecka „rzuca pioruny“ na Polskę za wyrok sądu apelacyjnego. W innej notatce pismo oświadcza: „Cześć sądom polskim. Sąd apelacyjny uchylił okrutny wyrok w sprawie Woyciechowskiego. Zamiast 10 lat ciężkiego więzienia za zbite szkło sowieckiego auta otrzymał Woyciechowski 5 lat więzienia. Są jeszcze sędziowie w Warszawie“.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Trybuna Radziecka 21.IV dowodzi w art. p. t. „Kryzys gospodarczy w Polsce“, że w życiu gospodarczem Polski istnieją liczne objawy kryzysu, który przypomina okres napięcia przed kryzysem 1925 roku. Pismo powołuje się na opinję ministra Kwiatkowskiego w piśmie „Przemysł i Handel“ oraz na przemówienia senatora Ewerta i posłów Głąbińskiego i Czetwertyńskiego w Senacie i w Sejmie.

Rul 30.IV oświadcza, że rejestracja cudzoziemców w Polsce stworzyła szereg poważnych kwestyj prawnych dla emigracji rosyjskiej w Polsce. Spełniając obowiązek rejestracji emigracji otrzymują czasowe karty pobytu, zaś do podań o karty osiedleńcze mają formalny obowiązek dołączania zaświadczeń władzy ojczystej. Uniemożliwia to emigrantom uzyskanie kart osiedleńczych i pismo spodziewa się, iż M. S. W. wprowadzi odpowiednią zmianę do art. 18 rozporządzenia o cudzoziemcach, aby umożliwić uchodźcom, którzy uzyskali w Polsce prawo azylu otrzymanie kart osiedleńczych.

POLSKA A PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Siegodnia 5.V donosi w korespondencji z Warszawy, iż pobyt delegacji łotewskiej w stolicy Polski był manifestacją przyjaźni polsko-łotewskiej oraz streszcza głosy prasy polskiej w sprawie tego pobytu.

Siegodnia Wieczerom 4.V ogłasza wywiad swego warszawskiego sprawozdawcy z posłem Libickim, który powiedział, między innemi, iż będzie dążył do wzmocnienia zaufania i przyjaznych stosunków między Estonja a Polską. W ciągu ubiegłych lat mogła Polska stwierdzić z satysfakcją stabilizację stosunków polsko-estońskich na podstawie zupełnego zaufania Estonji do polityki polskiej. Przyjazny stosunek narodu estońskiego do Polski powoduje nie mniej przyjazny stosunek Polski do Estonji.

Siegodnia 1.V ogłasza wywiad z posłem Arciszewskim, który oświadczył, iż stosunek Polski do Łotwy oparty jest na przesłankach psychologicznych, praktycznych i ideowych. Wspólnota dziejów narodów polskiego i łotewskiego pod zaborem rosyjskim ułatwia wzajemne zrozumienie. Polska i Łotwa posiadają nad Bałtykiem wspólne interesy gospodarcze. Polska nie myśli o wpływaniu na kierunek polityki zagranicznej Łotwy, lecz posiada w tej kwestji własny punkt widzenia. Dla Łotwy pierwszorzędne znaczenie posiadają jej stosunki z ZSRR. Polska interesuje się bardziej Zachodem i dla niej stosunki z ZSRR mają znaczenie drugorzędne. Wobec stosunków łotewsko-sowieckich zachowuje Polska życzliwą neutralność oraz stanowisko spokojnego obserwatora. Polska nie

dąży bynajmniej do zmiany neutralnego stanowiska Łotwy w stosunkach polsko-litewskich. Gwałtowna kampanja pism sowieckich przeciwko Polsce nie porusza bynajmniej polskiego M. S. Z. Po podpisaniu protokółu „litwinowskiego" nie może być mowy o agresywnych zamiarach w stosunku do ZSRR. Żadnej inicjatywy w sprawie ewentualnej organizacji bloku państw bałtyckich Polska nie ujawni.

PAŃSTWA BAŁTYCKIE A ZSRR.

Siegodnia 5.V donosi, iż w Rydze odbyła się wymiana aktów ratyfikacji pocztowej konwencji tranzytowej, zawartej między Łotwą a ZSRR.

Siegodnia 1.V donosi o odwołaniu posła ZSRR w Helsingforsie Aleksandrowskiego do Moskwy oraz o zastąpieniu go przez b. mieńszewika Majskiego, członka ugrupowania „Smiena Wiech".

Siegodnia Wieczerom 26.IV donosi o ukształtowaniu się prezydjum towarzystwa dla kulturalnego zbliżenia Łotwy z ZSRR w Rydze pod przewodnictwem poety Rajnisa.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prawda 30.IV podaje, że po ukończeniu obrad XVI konferencji partyjnej odbyły się w Moskwie obrady plenum C. K. partji. Plenum to udzieliło Ugłanowowi dymisji ze stanowiska kandydata na członka biura politycznego partji i powołało na to stanowisko Baumana, o którym prasa sowiecka mówiła dotychczas, jako o bezwzględnym zwolenniku t. zw. „generalnej linji" w partji.

Raboczaja Moskwa 30.IV ogłasza uchwały konferencji partyjnej w sprawie 5-letniego planu rozwoju gospodarki ZSRR oraz w kwestji rozwoju rolnictwa i zmniejszenia ciężaru podatkowego w stosunku do średniozamożnego włościaństwa. Uchwały te idą po linji wzmocnienia tempa uprzemysłowienia ZSRR, potępiają poglądy opozycji prawicowej w zakresie jej stosunku do zagadnienia włościańskiego oraz zalecają rozwój rolnictwa ZSRR na socjalistycznych podstawach.

Prasa sowiecka z ostatnich dni kwietnia omawia przebieg konferencji partyjnej. *Izwiestja* 26.IV donoszą, że konferencja zatwierdziła jednomyślnie 5-letni plan rozwoju gospodarki ZSRR oraz stwierdziła istnienie ścisłego związku między tym planem a wzmocnieniem stanu obronnego państwa. *Prawda* 28.IV ogłasza deklarację 38-ciu trockistów, którzy zrwócili się do konferencji z prośbą o przyjęcie z powrotem do partji. Wśród podpisanych niema ani jednego bardziej znanego nazwiska. Ogłaszając deklarację pismo zaznaczyło, iż w deklaracji brak wyraźnego potępienia błędów trockistowskich i potępienia Trockiego jako kontrewolucjonisty. Trockiści, którzy chcą uzyskać przebaczenie swych błędów, powinni unikać wszelkich niedomówień pod tym względem. *Izwiestja* 30.IV donoszą, że po ukończenie obrad konferencji Jarosławski wygłosił referat, w którym wezwał partję do zwalczania niebezpieczeństwa prawicowego i opozycji trockistowskiej. Konferencja utworzyła specjalną komisję dla zredagowania uchwały w sprawie rozwoju rolnictwa, przyjmując za podstawę dla tej uchwały poglądy Kalinina, oraz upoważniła prezydjum do wydania odezwy do ludności pracującej ZSRR. Odezwa wezwać ma tą ludność do popierania pracy nad rozwojem budownictwa socjalistycznego.

Prasa emigracyjna z pierwszych dni maja notuje pogłoskę o pogodzeniu się Radka ze Stalinem.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Orka 13.IV. Przesilenie w Polsce. — Opodatkowanie ludności i wojska na fundusz dyspozycyjny Piłsudskiego. — Odgłosy prasy polskiej na artykuł Piłsudskiego. — Marszałek wyzdrowiał, czyli nowe pomyje na Sejm (rysunek). — Zedrzemy maskę z obłudnego oblicza kleru.

Trybuna Radziecka 21.IV. Dwie drogi (o stosunkach w WKP). — Pomalujemy na czerwono. — Szykują się do święta majowego. — Gospodarka faszyzmu na Górnym Śląsku. — Nosal, chrzciny i PPS, albo biadania dewotek socjalistycznych. — Nowy prorok biblijny (o marsz. Piłsudskim). — Piłsudski antysemitą. — Statystyka szpiclowstwa. — Nędza robotników w przemyśle drzewnym. — Drożyzna w Polsce wzrasta. — Z niedoli robotników rolnych. — O porządeczkach w redakcji „Sierpa". — Odpowiedź redakcji „Sierpa". — Studenterja polska na letniej pracy praktycznej. — Głos z czerwonej armji. — Komunikat biura polskiego C. K. ZMK. ZSRR.

Krasnaja Zwiezda 25.IV. Kryzys przemysłu w Łodzi.

Torgowo-Promyszlennaja Gazeta 27.IV. Wyrok warszawski (o sprawie Woyciechowskiego).

Prawda 28.IV. Proletarjat Polski przed 1-ym maja: ludność pracująca Polski, tak jak armja czerwona, na straży granic ZSRR.

Siegodnia 27.IV. Prof. Zieliński o polsko-rosyjskiem zbliżeniu kulturalnem. — Drogi zbliżenia polsko-łotewskiego (wywiad z senatorem Kamienieckim).

Rossija i Sławianstwo 27.IV. Nowe pismo polskie (art. prof. Zielińskiego).

Siegodnia Wieczerom 29.IV. Delegacja polska opuściła Rygę. — *27.IV.* Raut w poselstwie polskiem.

Wozrożdenje 30.IV. Przegląd prasy (o polsko-rosyjskiem zbliżeniu kulturalnem i nastrojach ludności na Wołyniu).

Poslednija Nowosti 2.V. Rosjanie w Bułgarji. — Pielgrzymka po odsłonięciu pomnika Adama Mickiewicza w Paryżu).

Siegodnia 3.V. Berlińska „lekcja" (o zaburzeniach komunistycznych w Berlinie). — Niehandlowe tranzakcje kupców sowieckich (o wydaleniu misji handlowej ZSRR z Egiptu). — *5.V.* Rola Moskwy w berlińskich wydarzeniach.

Wozrożdenje 3.V. Zjazd rosyjski we Włodzimierzu. — Prasa (o procesie Woyciechowskiego w sądzie apelacyjnym). (korespondencja z Warszawy).

Rossija i Sławianstwo 4.V. Mickiewicz a Rosja. — Przed pomnikiem Mickiewicza (art. L. Lwowa). — Mickiewicz we Francji. — Mickiewicz w Rosji (art. Wacława Lednickiego). — „Przyjaciele-moskale" — Mickiewiczowi (wiersz Kirjejewskiego).

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54. tel. 15-56 i 242-40 Drukowane na prawach rękopisu.